

Mitä mediaatio on?

Mari Honko

Mediaatitaitojen piirteitä

Mediaatio = merkitysten välittäminen ja merkityksiä rakentava vuorovaikutus

Tekstimediaatio

- tiedon välittämistä
- tiedon selittämistä (esim. graafit)
- tekstin prosessointia
- tekstien kääntämistä
- kuuntelemista ja muistiinpanojen tekemistä
- reagointia / henkilökohtaisen kannan ilmaisemista luovaan tekstiin (ml. kirjallisuus)
- luovan tekstin analysointia ja kritiikkiä (ml. kirjallisuus)

→ Huomio tekstissä

Käsitteiden mediaatio

- vuorovaikutuksen edistämistä vertaisryhmässä
- yhteistyötä merkitysten rakentamisessa, merkitysneuvotteluja
- vuorovaikutuksen ohjaamista ja ylläpitämistä
- käsitteellisen ajattelun ja keskustelun rohkaisemista

→ Huomio yhteisessä tavoitteessa

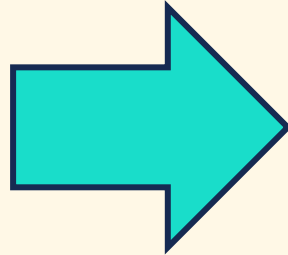
Vuorovaikutuksen mediaatio

- monikielisen ja -kulttuurisen yhteiselon edistämistä
- välittäjänä toimimista
- vuorovaikutuksen edistämistä herkissä tai ristiriitatilanteissa

→ Huomio yhteistoiminnassa

Kehittyvän kielitaidon piirteitä: tekstimediaatio

A1 pystyy välittämään yksinkertaista, ennakoitavaa tietoa (esim. aika, paikka; nimiä, numeroita, hintoja) lyhyestä yksinkertaisesta viestistä toisella kielellä.

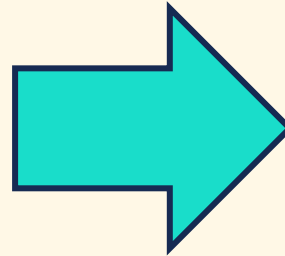
Pystyy tekemään muistiinpanoja, käännöksiä, yhteenvetoja; jäsentämään, raportoimaan, kertomaan, kuvailemaan – yksityiskohtaisemmin, tarkemmin, joustavammin, kuulijaa/lukijaa paremmin huomioiden – erilaisista, vaativammista teksteistä ja aiheista.

CEFR CV 2020 useita kuvaimia (s. 93 → 108)

Kehittyvän kielitaidon piirteitä: käsitteiden mediaatio

A1 pystyy yksinkertaisin ilmauksin, ennalta valmistautuen, ilmaisemaan ajatuksensa/ kysymään muiden mielipidettä ja edistämään vuorovaikutusta (esim. ilmaisemalla, onko ymmärtänyt / kysymään, onko toinen ymmärtänyt).

CEFR CV 2020 useita kuvaimia (s. 108 → 113)

Pystyy arvioimaan, kehittelemään, korostamaan, koostamaan esille nousseita ajatuksia, sensitiivisesti huomioimaan erilaisia näkökohtia ja aktiivisesti ohjaamaan vuorovaikutuksen kulkua – monipuolisesti, tehokkaasti, kompleksisista, abstrakteista aiheista, eri rooleissa, vaiheistetusti.

Tukea opetussuunnitelmatyöhön, opetukseen ja arviointiin

CEFR-kuvaimista

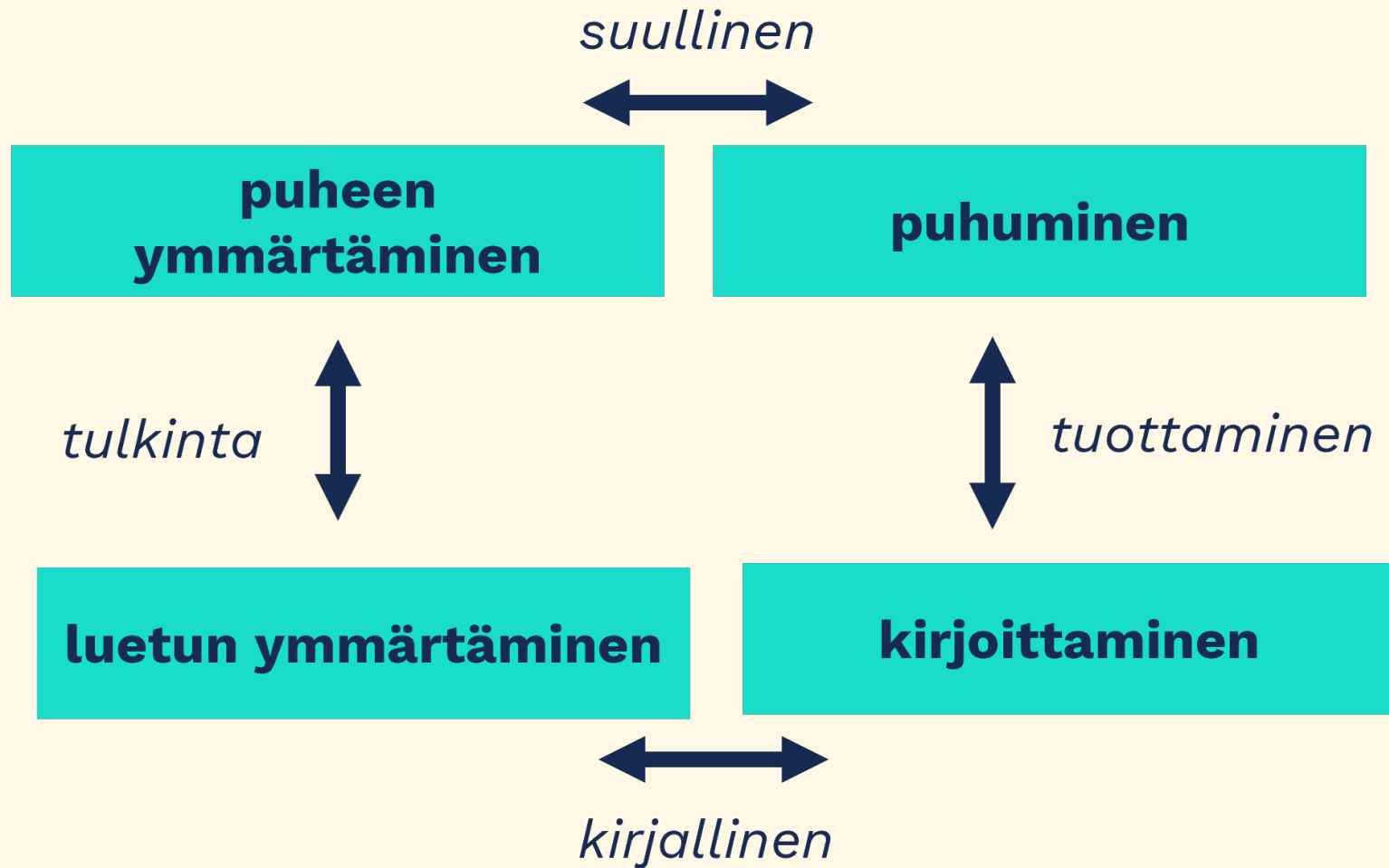
kuva: Levelord / Pixabay

“Realistic tasks are messy”

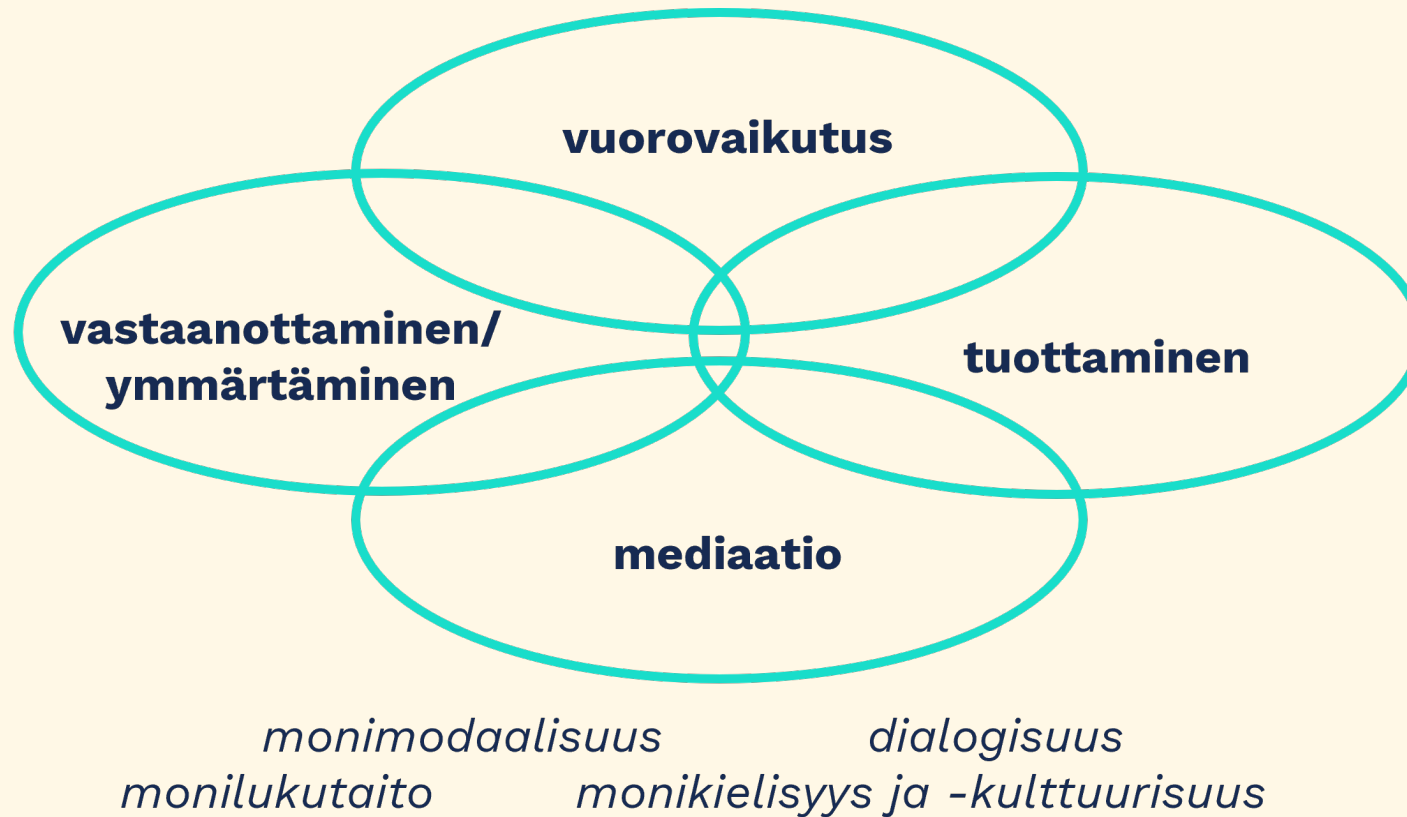
Brian North

**They involve skills that
demand mediation.**

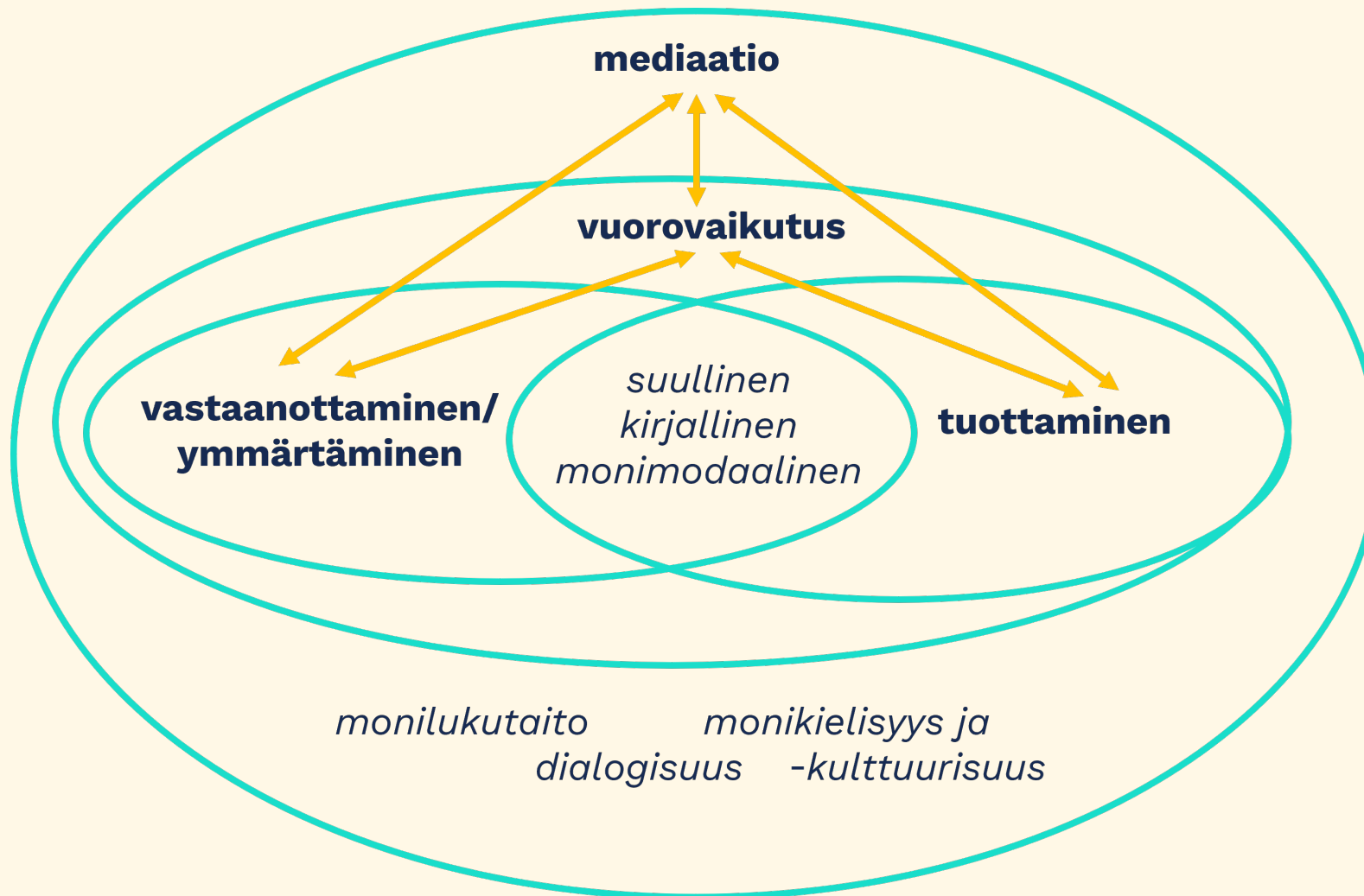
Osataitoihin perustuva opetus ja arviointi: malli 1

Osataitoihin perustuva opetus ja arviointi: malli 2

Kielitaidon kuvaaminen ja arviointi: malli 3

Mediaatiotaitojen harjoittelun kehykset

Autenttisissa tilanteissa vai niitä jäljitellen?

Tehtävälle kannattaa antaa selkeä asiayhteys:

- miksi viesti välitetään / mikä on toiminnan tavoite
- kuka sen välittää / ketkä tekijöinä, missä rooleissa
- kenelle / keitä muita osallisina
- missä muodossa?

(Salo ym. 2020)

Tekstimediaatio – esimerkkejä toiminnasta ja tehtävistä

Etsitään ykstyiskohtaista tietoa teksistä, kuten uutisesta/tietotekstistä/ käyttöohjeesta, ja välitetään se toiselle.

Selitetään tietolähteessä esitettyä tietoa omin sanoin, esimerkiksi selitetään kaaviossa esitettyä tietoa sanallisesti.

Muokataan, esimerkiksi helpotetaan tai tiivistetään, tekstiä, kuten kysymyksiä/ohjeita, vastaanottajaa varten.

Käännetään tekstejä, kuten tietotekstejä/mielipidetekstejä/kertomuksia/ohjeita, pääpiirteissään tiettyä tilannetta varten.

Tehdään muistiinpanoja esimerkiksi opetuksen aikana, palaverissa tai mediaa seuratessa.

Kerrotaan oma tulkinta tai mielipide luovasta tekstistä, kuten runosta/ kappaleen sanoituksesta/novellista esimerkiksi lukupiirissä.

Analysoidaan kaunokirjallisen tekstin merkityksiä, vertaillaan ja arvioidaan tekstejä.

- tiedon välittämistä
- tiedon selittämistä
- tekstin prosessointia
- tekstien kääntämistä
- kuuntelemista ja muistiinpanojen tekemistä
- luovaan tekstiin reagointia
- luovan tekstin analysointia

Käsitteiden mediaatio – esimerkkejä

Helpotetaan yhteistyötä ryhmässä yleensä jonkun tietyn tavoitteen saavuttamiseksi esim. esittämällä kysymyksiä, nostamalla esille tärkeitä asioita ja ohjaamalla keskustelua.

Rakennetaan vuorovaikutusta merkityksen luomiseksi, esim. pyydetään selventämään ajatuksia, luodaan yhdessä uusia ideoita tai tulkintoja.

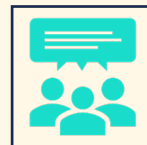
Ohjataan vuorovaikutusta omalla toiminnalla esim. opettajan/valmentajan roolissa.

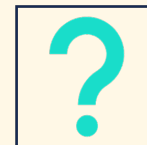
Rohkaistaan käsitteelliseen keskusteluun esim. auttamalla ajatusten sanoittamisessa.

Rohkaistaan käsitteelliseen keskusteluun esim. yhdistelemällä muiden puheenvuoroja loogisiksi kokonaisuuksiksi.

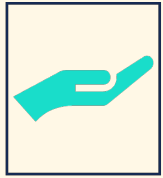
Rakennetaan vuorovaikutusta merkityksen luomiseksi, esim. jäsennetään yhteistyötä sopimalla tavoitteista ja siitä, miten toiminnassa edetään.

Rohkaistaan käsitteelliseen keskusteluun esim. esittämällä kysymyksiä.

- vuorovaikutuksen edesauttamista
- vuorovaikutusta merkityksen luomiseksi
- vuorovaikutuksen ohjaamista
- käsitteelliseen keskusteluun rohkaisemista

Vuorovaikutuksen mediaatio – esimerkkejä

Tuetaan omalla toiminnalla yhteisymmärryksen pääsyä tilanteissa, joissa on läsnä eri kieliä ja kulttuureja; kohdataan ja kunnioitetaan toiseutta.

Toimitaan välittäjänä epämuodollisissa tilanteissa esimerkiksi ystävien tai perheen seurassa.

Esim. harjoitellaan kaikkien osallistujien kutsumista keskusteluun: harjoitellaan eri näkökulmien selvittämistä, kuulemista ja kunnioittamista sekä ideoiden kehittämistä yhdessä.

Miten voin osoittaa vaikkapa kiinnostusta? Entä empatiaa? Erimielisyyttä? Miten teen kysymyksiä ja ehdotuksia?

Helpotetaan vuorovaikutusta herkissä tai ristiriitatilanteissa.

Esim. harjoitellaan sanallistamaan ongelmaa, harjoitellaan tuomaan eri näkökulmia lähemmäs toisiaan (yhteisen havaitseminen) ja lieventämään jännitteitä.

- monikielisen ja -kulttuurisen yhteiselon edistämistä
- välittäjänä toimimista
- vuorovaikutuksen helpottamista vaikeissa tilanteissa ja erimielisyyksissä
- Tavoitteena turvallinen, osallistava keskusteluilmapiiri!

Lähteitä

- Euroopan neuvosto 2020: *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. Companion volume with new descriptors (CEFR CV)*. Euroopan neuvosto.
- North, B. 2019: Towards a broader view of language education: the CEFR Companion Volume with New Descriptors. Esitys Helsingissä 6.3.2019.
- Opetushallitus (OPH) 2018: *Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys (EVK). Täydentävä osa ja lisäkuvaimet. Tiivistelmä*. Opetushallitus.
- Salo, O.-P., Kajander, K., Kantelinen, R., & Wallinheimo, K. 2020: Mediaatio - mitä se on? *Tempus*, 55(6), 12-13.

© Mari Honko

Mitä mediaatio on?, 2024. Materiaalin tekijä on / tekijät ovat Mari Honko. Materiaali on lisensoitu CC BY-NC-SA -lisenssillä. Materiaali on saatavilla osoitteessa kielibuusti.fi.